

Asia: TEM/1033/03.01.01/2017

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta

Kysymykset

Onko esitysluonnos mielestänne hyväksyttävissä?

Kyllä, tietyin muutoksin

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen ja tuottaminen 2 §Kommenttinne tästä pykälästä

Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirin johtavat julkiset oikeusavustajat ja johtavat yleiset edunvalvojat ovat heitä kuultaessa tuoneet esille seuraavaa:

Talous- ja velkaneuvonta voidaan ottaa oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin vain erillisenä toimijana siten, että sen talous- ja velkaneuvonnan toimitilat ovat erillään sekä oikeusavusta että edunvalvonnasta, näin menetellen vähennetään merkittävästi esteellisyytilanteiden aiheuttamia kustannuksia ja asiakaspalvelun saatavuuden heikentymistä. Kussakin oikeusapu- ja edunvalvontapiirissä voisi olla yksi tai enintään kaksi velkaneuvontatoimistoa.

Keskeinen puute luonnoksessa on vaikutusarvioinnin puuttuminen siitä, kuinka muutos vaikuttaisi oikeusaputoimiston toimintaan ja palveluiden saatavuuteen. Palveluiden saatavuus on keskeinen ministeriön asettama tavoite.

Julkisten oikeusavustajien toiminta on asianajajayhdistyksen valvonnan alaista. Keskeinen valvonnan kohde on, että esteellisyydestä annettuja säännöksiä noudatetaan.

Talous- ja velkaneuvonnan sisällyttäminen oikeusaputoimiston palveluun edellyttäisi, että myös talous- ja velkaneuvonnan palveluissakin noudatetaan samoja tiukkoja esteellisyyssäännöksiä kuin oikeusaputoimistossa noudatetaan. Tämän vuoksi oikeusavussa vastapuolena oleva henkilö ei voisi saada talous- ja velkaneuvontaa samasta toimistosta.

Esteellisyystarkastusten määrä kasvasi uuden asiakaskunnan myötä merkittävästi. Talous- ja velkaneuvonnan asiakkaalla on tavanomaisesti useita, jopa kymmeniä, yksityishenkilöitä erilaisina vastapuolina. Näiden vastapuolien kirjaaminen oikeusavun asianhallintajärjestelmään vaatisi kohtuuttomasti aikaa ja kuluttaisi henkilöstöresursseja ja siten vaikeuttaisi varsinaista oikeusaputoimintaa. Tässä yhteydessä toteamme, että edunvalvonnan eriyttämisellä oikeusaputoiminnasta pyrittiin juuri siihen, että esteellisyytilanteen vähentyvät. Tässä on onnistuttu niiden toimistojen osalta, joissa oikeusavun ja edunvalvonnan henkilöstö toimii erillisissä toimitiloissa.

Esteellisyytilanteessa oikeusaputoimisto ohjaa oikeusavun hakijan valtion oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä annetun lain (477/2016) 12 §:n nojalla joko toiseen oikeusaputoimistoon tai kääntymään yksityisen avustajan puoleen. Asiakkaan kääntyminen yksityisen avustajan puoleen kasvattaa valtiolle oikeusavusta syntyvää kustannusta merkittävästi verrattuna oikeusaputoimiston antaman palvelun kustannukseen.

Mikäli talous- ja velkaneuvonta sisällytettäisiin oikeusaputoimistojen palveluihin tulee talous- ja velkaneuvontapalvelua antavan henkilön salassapitovelvollisuuden olla sama kuin hyvä asianajajatapa julkisilta oikeusavustajilta ja heitä avustavalta henkilökunnalta edellyttää, koska kaikki oikeusaputoimiston tiloissa tapahtuva toiminta on asianajajayhdistyksen valvonnan alaista.

Julkiset oikeusavustajat ovat asianajotehtäviin rekrytoituja lakimiehiä. Heillä ei ole kokemusta talous- ja velkaneuvonnasta, joten heidän hyödyntäminen talous- ja velkaneuvonnan palveluitten tuottamisessa ei ole tehokasta ja tarkoituksenmukaista.

Mikäli talous- ja velkaneuvontatoimistoista ei tehdä oikeusaputoimistoista erillisiä yksiköitä, siirtymäsäännöksen osalta tulisi huomioida, että laissa ei ole määräystä siirtymäajasta, jonka kuluessa mahdolliset esteellisyydet suhteessa oikeusapuun selvitetään ja miten määräytyy talous- ja velkaneuvoja, jolle tehtävä siirtyy. Määrittely on tarpeen esteellisyyksien selvittämiseksi siirtymävaiheessa.

Talous- ja velkaneuvonnan siirtyminen oikeusapu- ja edunvalvontapiireihin lisää myös resurssientarvetta piirin hallinnossa.

Ostopalvelut 5 ja 6 §Kommenttinne näistä pykälistä

On ok

Siirtymäsäännökset 11 §Kommenttinne tästä pykälistä

Mikäli talous- ja velkaneuvontatoimistoista ei tehdä oikeusaputoimistoista erillisiä yksiköitä, siirtymäsäännöksen osalta tulisi huomioida, että laissa ei ole määräystä siirtymäajasta, jonka

kuluessa mahdolliset esteellisyydet suhteessa oikeusapuun selvitetään ja miten määräytyy talous- ja velkaneuvoja, jolle tehtävä siirtyy. Määrittely on tarpeen esteellisyyksien selvittämiseksi siirtymävaiheessa.

Muut mahdolliset kommentitne esitysluonnoksesta.Pyydämme otsikoimaan kommentit pykälittäin, jos ne koskevat tiettyjä pykäliä.

-

Ohrling Tiina
Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri